

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
----------------	---

I. O KONVENCIJI ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

1. POVIJESNI RAZVOJ	27
1.1. Postupak pred Komisijom i Sudom	28
1.2. Novi Europski sud za ljudska prava i Protokol br. 14	30
2. STRUKTURA KONVENCIJE	31
2.1. Katalog prava zajamčenih Konvencijom	32
2.2. Prava zajamčena Protokolima	33
2.3. Europski sud i postupak zaštite prava i sloboda.....	33
a) Općenito napomene o postupku	35
b) Postupak pred sućem pojedincem.....	36
c) Postupak pred Odborom od tri suca.....	36
d) Postupak pred vijećem od sedam sudaca.....	37
e) Postupak pred velikim vijećem	37
f) Revizija presude	38
g) Postupak izvršenja presuda pred Odborom ministara Vijeća Europe.....	38
3. NAČELA TUMAČENJA KONVENCIJE	39
4. PRAVILNO POPUNJAVANJE ZAHTJEVA UPUĆENOG EUROPSKOM SUDU ZA LJUDSKA PRAVA	40
4.1. Obrazac za podnošenje zahtjeva	40
4.2. Opis činjenica.....	41
4.3. Izjava o navodnim povredama Konvencije i/ili Protokola i o relevantnim argumentima.....	42

4.4. Izjava koja se odnosi na stavak 1. članak 35. Konvencije	43
4.5. Izjava o predmetu zahtjeva i prethodni zahtjev za pravednu naknadu.....	44
4.6. Izjava o drugim međunarodnim postupcima	45
4.7. Ostalo	45

II. KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – OBVEZA NA POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA	47
--	-----------

Sudska praksa

Teritorijalno važenje Konvencije – vlast i kontrola koju vrše osobe u službi države	48
Teritorijalno važenje Konvencije – stvarna kontrola nad nekim područjem	49
Teritorijalno važenje Konvencije – Irak	50

Odjeljak I. – Prava i slobode

Članak 2. – PRAVO NA ŽIVOT	50
---	-----------

Sudska praksa

Temeljna načela prava na život	51
Pozitivne obveze država na temelju članka 2. Konvencije – opća načela	51
Pozitivne obveze – obvezno psihijatrijsko liječenje	52
Postupovni aspekt članka 2. Konvencije – općenito	53
Postupovni aspekt – nestanak osobe	54
Postupovni aspekt – obveze žrtve	54

Članak 3. – ZABRANA MUČENJA	55
--	-----------

Sudska praksa

Domašaj članka 3. Konvencije	55
Razlika između mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja	55
Postojanje nečovječnog postupanja	55
Nečovječno postupanje pri izvršenju kazne zatvora	57
Pozitivne obveze država na temelju članka 3. Konvencije	59
Obveza poštivanja članka 3. u slučajevima izručenja ili protjerivanja stranaca	61

Članak 4. – ZABRANA ROPSTVA I PRISILNOG RADA 61**Sudska praksa**

Domašaj članka 4. Konvencije	61
Tumačenje pojmova u skladu sa drugim međunarodnim instrumentima	62
Definicija prisilnog ili obvezatnog rada	62
Obvezatni rad pripadnika slobodnih profesija	62
Rad osoba na izdržavanju kazne zatvora	62
Trgovina ljudima i članak 4. Konvencije	63

Članak 5. – PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST 64**Sudska praksa**

Temeljno značenje članka 5. Konvencije	65
Zakonitost lišenja slobode	65
Lišenje slobode nakon presude nadležnog suda	66
Lišenje slobode radi neizvršavanja neke zakonom propisane obveze	67
Jamstva glede pritvora – općenito	67
Jamstva glede pritvora – osnovanost pritvorskih razloga	68
Lišenje slobode maloljetnika	71
Lišenje slobode osoba navedenih u točki e) stavka 1. članka 5. Konvencije	71
Lišenje slobode radi protjerivanja ili izručenja	72
Jamstvo uhićenoj osobi da bude u najkraćem robu obaviještena o razlozima uhićenja	72
Pravo svaki uhićene osobe da ispita zakonitost uhićenja	72
Pravo na naknadu štete u slučaju nezakonitog uhićenja	73

Članak 6. – PRAVO NA POŠTENI SUĐENJE 74**Sudska praksa**

Važnost i domašaj članka 6. Konvencije	74
Primjena članka 6. Konvencije i autonomno značenje pojmova »kaznena optužba« i »spor radi utvrđivanja građanskog prava ili obveze«	74
Pojam kaznene optužbe	75
Postojanje građanskog prava ili obveze	75
Postojanje spora o građanskom pravu	76

Primjenjivost članka na sporove državnih službenika i dužnosnika	76
Primjenjivost članka 6. na postupke o privremenim mjerama	78
Primjenjivost članka 6. na stečajni postupak	78
Pravo na pristup sudu	78
Pravo na pristup sudu u ovršnom postupku	79
Pravo na pristup sudu – karakteristike suda	79
Pravo na pristup sudu – pojam suda pune jurisdikcije	80
Pravo na pristup sudu – dopuštena i nedopuštena ograničenja	81
Opće jamstvo poštenog postupka iz stavka 1. članka 6.	83
Posebna jamstva za poštenu postupak – ravnopravnost stranaka	84
Posebna jamstva za poštenu postupak – kontradiktornosti postupka	85
Posebna jamstva za poštenu postupak – pravo stranke da prisustvuje suđenju	86
Posebna jamstva za poštenu postupak – javnost postupka	87
Pojam »neovisni i nepristrani sud«	88
Pojam »zakonom ustanovljeni sud«	91
Pravo na suđenje u razumnom roku, opće načelo	91
Kriteriji koji se uzimaju u obzir prilikom ocjene dužine postupka	91
Faze postupka koje se uzimaju u obzir prilikom ocjene dužine postupka	91
Trenutak u kojem kazneni postupak počinje i trenutak u kojem se smatra završenim	91
Presumpcija nevinosti u kaznenom postupku	92
Jamstva iz članka 6., stavka 3. u kaznenom postupku	93
Pravo optuženika da bude obaviješten o optužbi	93
Pravo na obranu	93
Pravo na besplatnu pravnu pomoć	94
Pravo optuženika na ispitivanje svjedoka	94
Pravo na tumača	95

Članak 7. – NEMA KAZNE BEZ ZAKONA	95
Sudska praksa	
Domašaj članka 7. Konvencije	96
Kaznena odgovornost za postupanje koje se u trenutku počinjenja nije smatralo protupravnim, ali predstavlja kazneno djelo u skladu s općim načelima prava priznatim od strane civiliziranih naroda	97
Članak 8. – PRAVO NA POŠTOVANJE PRIVATNOG I OBITELJSKOG ŽIVOTA	97
Sudska praksa	
Pojmovi privatni i obiteljski život	97
Pojam doma	98
Pojam dopisivanja	98
Dopuštena ograničenja – opće načelo	99
Dopuštena ograničenja – obiteljski život	99
Dopuštena ograničenja – pravo na dom	99
Pozitivna obveza na temelju članka 8. Konvencije	101
Članak 9. – SLOBODA MIŠLJENJA, SAVJESTI I VJEROISPOVIJEDI	103
Sudska praksa	
Pojam slobode mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi	103
Dopuštena ograničenja	104
Članak 10. – SLOBODA IZRAŽAVANJA	105
Sudska praksa	
Važnost slobode izražavanja	105
Sloboda tiska	105
Sloboda umjetničkog izražavanja	106
Pojam »zviždača«	106
Dopuštena ograničenja – opća načela	107
Dopuštena ograničenja – razlika između tvrdnje i vrijednosnog suda	108
Dopuštena ograničenja – teret dokaza	109
Dopuštena ograničenja – obveza provjere podataka	110
Dopuštena ograničenja – razmjernost sankcije	110
Članak 11. – SLOBODA OKUPLJANJA I UDRUŽIVANJA	111
Sudska praksa	
Pravo na mirno okupljanje, demonstracija i protudemonstracija	111

Pravo na mirno okupljanje – negativna i pozitivna obveza države	112
Sloboda udruživanja – pojam	112
Sloboda udruživanja – obvezno udruživanje	112
Pravo na udruživanje – dopuštena ograničenja	113
Članak 12. – PRAVO NA BRAK	113
Sudska praksa	
Pravo na brak – cilj odredbe	113
Pravo na brak – transseksualizam	113
Članak 13. – PRAVO NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK	114
Sudska praksa	
Domašaj prava na učinkovito pravno sredstvo	114
Načela za tumačenje članka 13. Konvencije	115
Odnos članka 13. prema drugim članicama Konvencije	116
Učinkovito pravno sredstvo i apstraktna kontrola domaćih zakona	116
Članak 14. – ZABRANA DISKRIMINACIJE	116
Sudska praksa	
Supsidijarno značenje članka 14.	116
Definicija diskriminacijskog postupanja	117
Postojanje razlike u tretmanu	117
Postojanje razumnog i objektivnog opravdanja	118
Rasno ili etnički motivirano nasilje	119
Članak 15. – DEROGIRANJE U VRIJEME IZVANREDNOG STANJA	119
Sudska praksa	
Uvjeti za primjenu članka 15. Konvencije	120
Pojam rata ili izvanrednog stanja	120
Članak 16. – OGRANIČENJA POLITIČKE DJELATNOSTI STRANACA	120
Članak 17. – ZABRANA ZLOUPOTREBE PRAVA	121
Sudska praksa	
Svrha članka 17. Konvencije	121

Članak 18. – GRANICE PRIMJENE OGRANIČENJAPRAVA	121
<i>Odjeljak II. – Europski sud za ljudska prava</i>	121
Članak 19. – USTANOVLJENJE SUDA	121
Članak 20. – BROJ SUDACA	121
Članak 21. – UVJETI ZA OBAVLJANJE SLUŽBE	122
Članak 22. – IZBOR SUDACA	122
Članak 23. – TRAJANJE MANDATA I RAZRJEŠENJE	122
Članak 24. – TAJNIŠTVO I IZVJESTITELJI	122
Članak 25. – PLENARNA SJEDNICA	122
Članak 26. – SUDAC POJEDINAC, ODBORI, VIJEĆA I VELIKO VIJEĆE	123
Članak 27. – OVLASTI SUCA POJEDINCA	123
Članak 28. – OVLASTI ODBORA	123
Članak 29. – ODLUKE VIJEĆA O DOPUŠTENOSTI I OSNOVANOSTI	124
Članak 30. – USTUPANJE NADLEŽNOSTI VELIKOM VIJEĆU	124
Članak 31. – OVLASTI VELIKOG VIJEĆA	124
Članak 32. – NADLEŽNOST SUDA	125
Sudska praksa	
Zančenje presedana za tumačenje Konvencije	125
Ovlasti Europskog suda u postupku	125
Nadležnost Europskog suda za ispitivanje akata Europske zajednice	126
Članak 33. – MEĐUDRŽAVNI SPOROVI	126
Sudska praksa	
Svrha međudržavnog spora	126
Članak 34. – POJEDINAČNI ZAHTJEVI	126
Sudska praksa	
Uloga Europskog suda na temelju članka 34. Konvencije	127
Pravo podnositelja pojedinačnih zahtjeva na komunikaciju s Europskim sudom	127

Status žrtve kao aktivna legitimacija za podnošenje zahtjeva	127
Nedostatak statusa žrtve	128
Tko može imati status žrtve	128
Status indirektne žrtve	128
Status potencijalne žrtve	129
Smrt podnositelja	129
Gubitak statusa žrtve	130
Članak 35. – UVJETI DOPUŠTENOSTI	131
Sudska praksa	
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava, opća načela	132
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – istovjetnost prigovora	133
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – zatvorski tretman	135
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – fizičko zlostavljanje	136
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – duljina kaznenog postupka	136
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – pritvor	137
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – građanska tužba za naknadu štete	138
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – duljina upravnog postupka i upravnog spora	138
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – obveza korištenja pravnih sredstava protiv šutnje administracije	139
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – obveza pokretanja ovršnog postupka	139
Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava – duljina postupka nakon odluke kojom je utvrđena povreda prava na suđenje u razumnom roku	140
Trenutak koji se uzima u obzir prilikom ocjene iscrpljenosti domaćeg pravnog puta	141
Šestomjesečni rok	141
Istovjetnost zahtjeva	143
Ratione materiae	144
Ratione temporis – ponavljanje postupka	145
Ratione temporis – trenutni akt	145

Ratione temporis – materijalni i procesni aspekt prava na život	146
Očita neosnovanost zahtjeva	148
Novi uvjet dopuštenosti – značajna šteta	148
Članak 36. – INTERVENCIJE TREĆE STRANKE	150
Članak 37. – BRISANJE ZAHTJEVA S LISTE	150
Sudska praksa	
Ovlast Suda da ne prihvati prijateljsko rješenje	151
Članak 38. – ISPITIVANJE SLUČAJA	151
Članak 39. – PRIJATELJSKO RJEŠENJE	151
Članak 40. – JAVNOST RASPRAVA I PRISTUP DOKUMENTIMA	151
Članak 41. – PRAVEDNA NAKNADA	152
Sudska praksa	
Kauzalitet kao uvjet za naknadu materijalne štete	152
Naknada materijalne i nematerijalne štete	152
Naknada materijalne štete u slučaju izvlaštenja	152
Troškovi i izdaci	153
Članak 42. – PRESUDE VIJEĆA	153
Članak 43. – PODNOŠENJE VELIKOM VIJEĆU	154
Članak 44. – KONAČNE PRESUDE	154
Članak 45. – OBRAZLOŽENJE PRESUDA I ODLUKA	154
Članak 46. – OBVEZATNA SNAGA I IZVRŠENJE PRESUDA	154
Članak 47. – SAVJETODAVNA MIŠLJENJA	155
Članak 48. – SAVJETODAVNA NADLEŽNOST SUDA	155
Članak 49. – OBRAZLOŽENJE SAVJETODAVNIH MIŠLJENJA	155
Članak 50. – TROŠKOVI SUDA	156
Članak 51. – POVLASTICE I IMUNITETI SUDACA	156
<i>Odjeljak III. – Mješovite odredbe</i>	156
Članak 52. – UPITI GLAVNOG TAJNIKA	156

Članak 53. – OSIGURANJE POSTOJEĆIH LJUDSKIH PRAVA	156
Članak 54. – OVLASTI ODBORA MINISTARA	156
Članak 55. – ISKLJUČENJE DRUGIH SREDSTAVA RJEŠAVANJA SPOROVA	156
Članak 56. – TERITORIJALNA PRIMJENA	157
Članak 57. – REZERVE	157
Rezerva Republika Hrvatske uz Konvenciju	157
Zabrana rezervi opće naravi	158
Članak 58. – OTKAZIVANJE	158
Članak 59. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	158

III. PROTOKOL BR. 1 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – ZAŠTITA VLASNIŠTVA	161
Sudska praksa	
Struktura članka 1. Protokola br. 1	161
Opća načela članka 1. Protokola br. 1	162
Mirovina kao »vlasništvo« u smislu članka 1. Protokola br. 1	162
Zastarjela potraživanja kao »vlasništvo« u smislu članka 1. Protokola br. 1	162
Načela glede povrata konfiscirane i nacionalizirane imovine	163
Dopuštena ograničenja prava na mirno uživanje vlasništva, zakonitost	164
Dopuštena ograničenja prava na mirno uživanje vlasništva, javni interes	165
Dopuštena ograničenja prava na mirno uživanje vlasništva, proporcionalnost	166
Ocjena proporcionalnosti – ništavost ugovora o otkupu stana	166
Ocjena proporcionalnosti prilikom izvlaštenja	167
Ocjena proporcionalnosti – ništavost odluke o stjecanju prava	169

Ocjena proporcionalnosti – ugovor o zaštićenom najmu	170
Ocjena proporcionalnosti – oduzimanje predmeta u prekršajnom postupku	170
Povreda prava na mirno uživanje vlasništva zbog duljine trajanja postupka	171
Članak 2. – PRAVO NA OBRAZOVANJE	171
Sudska praksa	
Domašaj članka 2. Protokola br. 1	171
Članak 3. – PRAVO NA SLOBODNE IZBORE	172
Sudska praksa	
Domašaj članka 3. Protokola br. 1	172
Pojam zakonodavnog tijela	173
Opća načela	173
Članak 4. – TERITORIJALNA PRIMJENA	174
Članak 5. – ODNOS PREMA KONVENCIJI	174
Članak 6. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	174

IV. PROTOKOL BR. 4 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – ZABRANA DUŽNIČKOG ZATVORA	175
Članak 2. – SLOBODA KRETANJA	175
Sudska praksa	
Domašaj članka 2. Protokola br. 4 i dopuštena ograničenja	176
Miješanje u pravo na slobodu kretanja	176
Neophodnost mjere ograničenja slobode kretanja u demokratskom društvu	176
Članak 3. – ZABRANA PROTJERIVANJA VLASTITIH DRŽAVLJANA	177
Članak 4. – ZABRANA KOLEKTIVNOG PROTJERIVANJA STRANACA	177
Sudska praksa	
Pojam kolektivnog protjerivanja, sudska praksa ECHR	177

Članak 5. – TERITORIJALNA PRIMJENA	177
Članak 6. – ODNOS PREMA KONVENCIJI	178
Članak 7. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	178

V. PROTOKOL BR. 6 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – UKIDANJE SMRTNE KAZNE	179
Članak 2. – SMRTNA KAZNA U VRIJEME RATA	179
Članak 3. – ZABRANA UKIDANJA	180
Članak 4. – ZABRANA REZERVI	180
Članak 5. – TERITORIJALNA PRIMJENA	180
Članak 6. – ODNOS PREMA KONVENCIJI	180
Članak 7. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	180
Članak 8. – STUPANJE NA SNAGU	181
Članak 9. – FUNKCIJE DEPOZITARA	181

VI. PROTOKOL BR. 7 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – POSTUPOVNE GARANCIJE GLEDE PROTJERIVANJA STRANACA	183
Članak 2. – PRAVO NA ŽALBU U KAZNENIM PREDMETIMA	184
Sudska praksa	
Dopuštena ograničenja prava na žalbu	184
Članak 3. – NAKNADA ŠTETE ZBOG POGREŠNE PRESUDE	184
Sudska praksa	
Zavisnost naknade od postojanja štete	184
Članak 4. – PRAVO DA SE NE BUDE DVA PUTA SUĐEN ILI KAŽNJEN U ISTOJ STVARI	185
Sudska praksa	
Istovrsnost djela	185

Članak 5. – JEDNAKOST MEĐU SUPRUŽNICIMA	187
Sudska praksa	
Odnos članka 5. Protokola br. 7 prema drugim odredbama Konvencije	187
Članak 6. – TERITORIJALNA PRIMJENA	188
Članak 7. – ODNOS PREMA KONVENCIJI	189
Članak 8. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	189
Članak 9. – STUPANJE NA SNAGU	189
Članak 10. – FUNKCIJE DEPOZITARA	190

VII. PROTOKOL BR. 12 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – OPĆA ZABRANA DISKRIMINACIJE	191
Područje primjene članka 1. Protokola br. 12	192
Članak 2. – TERITORIJALNA PRIMJENA	193
Članak 3. – POVEZANOST S KONVENCIJOM	194
Članak 4. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	194
Članak 5. – STUPANJE NA SNAGU	194
Članak 6. – DEPOZITARNE FUNKCIJE	194

VIII. PROTOKOL BR. 13 UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 1. – UKIDANJE SMRTNE KAZNE	197
Članak 2. – ZABRANA DEROGACIJE	198
Članak 3. – ZABRANA REZERVI	198
Članak 4. – TERITORIJALNA PRIMJENA	198
Članak 5. – ODNOS PREMA KONVENCIJI	198

Članak 6. – POTPISIVANJE I RATIFIKACIJA	198
Članak 7. – STUPANJE NA SNAGU	198
Članak 8. – FUNKCIJE DEPOZITARA	199

IX. POSLOVNIK EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

OPĆENITE NAPOMENE	201
--------------------------------	-----

TEKST POSLOVNIKA EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Pravilo 1.: DEFINICIJE	201
Dio I.: USTROJSTVO I RAD SUDA	203
Poglavlje I.: SUCI	203
Pravilo 2.: RAČUNANJE MANDATA	203
Pravilo 3.: PRISEGA ILI SVEČANA IZJAVA	203
Pravilo 4.: NESPOJIVE AKTIVNOSTI	204
Pravilo 5.: PRVENSTVO	204
Pravilo 6.: OSTAVKA	204
Pravilo 7.: RAZRJEŠENJE	205
Poglavlje II.: PREDSJEDNIŠTVO SUDA I ULOGA UREDA	205
Pravilo 8.: IZBOR PREDSJEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA SUDA TE PREDSJEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA ODJELA	205
Pravilo 9.: FUNKCIJE PREDSJEDNIKA SUDA	206
Pravilo 9.A: ULOGA UREDA	206
Pravilo 10.: FUNKCIJE POTPREDSJEDNIKA SUDA	206
Pravilo 11.: ZAMJENJIVANJE PREDSJEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA	207
Pravilo 12.: PREDSJEDNIŠTVO ODJELA I VIJEĆA	207
Pravilo 13.: NEMOGUĆNOST PREDSJEDANJA	207
Pravilo 14.: URAVNOTEŽENA ZASTUPLJENOST SPOLOVA	207
Poglavlje III.: TAJNIŠTVO	207
Pravilo 15.: IZBOR TAJNIKA	207
Pravilo 16.: IZBOR ZAMJENIKA TAJNIKA	208
Pravilo 17.: FUNKCIJE TAJNIKA	208
Pravilo 18.: USTROJSTVO TAJNIŠTVA	209

Pravilo 18.A: IZVJESTITELJI KOJI NISU SUCI	209
Poglavlje IV.: RAD SUDA	209
Pravilo 19.: SJEDIŠTE SUDA	209
Pravilo 20.: PLENARNE SJEDNICE SUDA	209
Pravilo 21.: OSTALE SJEDNICE SUDA	210
Pravilo 22.: VIJEĆANJE	210
Pravilo 23.: GLASOVANJE	210
Pravilo 23.A: ODLUKA PREŠUTNIM SPORAZUMOM	211
Poglavlje V.: SASTAV SUDA	211
Pravilo 24.: SASTAV VELIKOG VIJEĆA	211
Pravilo 25.: OSNIVANJE ODJELA	213
Pravilo 26.: OSNIVANJE VIJEĆA	213
Pravilo 27.: ODBORI	214
Pravilo 27.A: SUDAC POJEDINAC	214
Pravilo 28.: SPRIJEČENOST, POVLAČENJE ILI IZUZEĆE	214
Pravilo 29.: <i>AD HOC</i> SUCI	215
Pravilo 30.: ZAJEDNIČKI INTERES	216
Dio II.: POSTUPAK	217
Poglavlje I.: OPĆA PRAVILA	217
Pravilo 31.: MOGUĆNOST OD STUPANJA U POSEBNIM SLUČAJEVIMA	217
Pravilo 32.: NAPUTCI ZA POSTUPANJE	217
Pravilo 33.: JAVNOST POSTUPKA	217
Pravilo 34.: UPORABA JEZIKA	218
Pravilo 35.: ZASTUPANJE UGOVORNIH STRANAKA	219
Pravilo 36.: ZASTUPANJE PODNOSITELJA ZAHTEVA	219
Pravilo 37.: PRIOPĆENJA, OBAVIJESTI I POZIVI	220
Pravilo 38.: PISMENI PODNESCI	220
Pravilo 38.A: ISPITIVANJE POSTUPOVNIH PITANJA	221
Pravilo 39.: PRIVREMENE MJERE	221
Pravilo 40.: HITNA OBAVIJEST O ZAHTEVU	221
Pravilo 41.: REDOSLIJED POSTUPANJA S PREDMETIMA	221
Pravilo 42 (bivše 43): SPAJANJE I ZAJEDNIČKO ISPITIVANJE ZAHTEVA	222
Pravilo 43 (bivše 44): BRISANJE I PONOVO STAVLJANJE NA LISTU	222

Pravilo 44.: MIJEŠANJE TREĆE STRANKE	222
Pravilo 44.A: OBVEZA SURADNJE SA SUDOM	224
Pravilo 44.B: PROPUST ISPUNJENJA NALOGA SUDA	224
Pravilo 44.C: PROPUST UČINKOVITOG SUDJELOVANJA	224
Pravilo 44.D: NEPRIKLADNI PODNESCI STRANAKA	224
Pravilo 44.E: PROPUST USTRAJANJA NA ZAHTJEVU	225
Poglavlje II.: POKRETANJE POSTUPKA	225
Pravilo 45.: POTPISI	225
Pravilo 46.: SADRŽAJ MEĐUDRŽAVNOG ZAHTJEVA	225
Pravilo 47.: SADRŽAJ POJEDINAČNOG ZAHTJEVA	226
Poglavlje III.: SUCI IZVJESTITELJI	227
Pravilo 48.: MEĐUDRŽAVNI ZAHTJEVI	227
Pravilo 49.: POJEDINAČNI ZAHTJEVI	227
Pravilo 50.: POSTUPAK PRED VELIKIM VIJEĆEM	228
Poglavlje IV.: POSTUPAK O DOPUŠTENOSTI. MEĐUDRŽAVNI ZAHTJEVI	228
Pravilo 51. DODJELA ZAHTJEVA I KASNIJI POSTUPAK	228
POJEDINAČNI ZAHTJEVI	229
Pravilo 52.: DODJELA ZAHTJEVA ODJELIMA	229
Pravilo 52.A: POSTUPAK PRED SUCEM POJEDINCEM	229
Pravilo 53.: POSTUPAK PRED ODBOROM	229
Pravilo 54.: POSTUPAK PRED VIJEĆEM	230
Pravilo 54.A: ZAJEDNIČKO ISPITIVANJE DOPUŠTENOSTI I OSNOVANOSTI	230
MEĐUDRŽAVNI I POJEDINAČNI ZAHTJEVI	231
Pravilo 55.: PRIGOVORI O NEDOPUŠTENOSTI	231
Pravilo 56.: ODLUKA VIJEĆA	231
Pravilo 57.: JEZIK ODLUKE	231
Poglavlje V.: POSTUPAK NAKON PRIHVAĆANJA ZAHTJEVA	231
Pravilo 58.: MEĐUDRŽAVNI ZAHTJEVI	231
Pravilo 59.: POJEDINAČNI ZAHTJEVI	232
Pravilo 60.: ZAHTJEVI ZA PRAVEDNU NAKNADU	232
Pravilo 61.: POSTUPAK DONOŠENJA PILOT-PRESUDE	232
Pravilo 62.: PRIJATELJSKO RJEŠENJE	233
Poglavlje VI.: RASPRAVA	234
Pravilo 63.: JAVNOST RASPRAVE	234

Pravilo 64.: VOĐENJE RASPRAVE	234
Pravilo 65.: IZOSTANAK	235
Pravilo 70.: ZAPISNIK RASPRAVE	235
Poglavlje VII.: POSTUPAK PRED VELIKIM VIJEĆEM	235
Pravilo 71.: PRIMJENJIVOST POSTUPOVNIH ODREDABA	235
Pravilo 72.: USTUPANJE NADLEŽNOSTI OD STRANE VIJEĆA VELIKOM VIJEĆU	236
Pravilo 73.: ZAHTJEV STRANKE DA SE PREDMET UPUTI VELIKOM VIJEĆU	236
Poglavlje VIII.: PRESUDA	236
Pravilo 74.: SADRŽAJ PRESUDE	236
Pravilo 75.: ODLUKA O PRAVEDNOJ NAKNADI	237
Pravilo 76.: JEZIK PRESUDE	237
Pravilo 77.: POTPISIVANJE, IZRICANJE I OBAVIJEST O PRESUDI	238
Pravilo 78.: OBJAVA PRESUDA I DRUGIH DOKUMENATA	238
Pravilo 79.: ZAHTJEV ZA TUMAČENJEM PRESUDE	238
Pravilo 80.: ZAHTJEV ZA REVIZIJOM PRESUDE	239
Pravilo 81.: ISPRAVAK POGREŠAKA U ODLUKAMA I PRESUDAMA	239
Poglavlje IX.: SAVJETODAVNA MIŠLJENJA	239
Poglavlje X.: POSTUPCI TEMELJEM ČLANKA 46. STAVAKA 3., 4. I 5. KONVENCIJE	241
Potpoglavlje I.: Postupak temeljem članka 46. stavka 3. Konvencije	241
Potpoglavlje II.: Postupak temeljem članka 46. stavaka 4. i 5. Konvencije	242
Poglavlje XI.: PRAVNA POMOĆ	243
Pravilo 100. (prije pravilo 91.)	243
Pravilo 101. (prije pravilo 92.)	243
Pravilo 102. (prije pravilo 93.)	243
Pravilo 103. (prije pravilo 94.)	244
Pravilo 104. (prije pravilo 95.)	244
Pravilo 105. (prije pravilo 96.)	244
Dio III.: PRIJELAZNA PRAVILA	244
Pravilo 106. (prije pravilo 99.): ODNOSI IZMEĐU SUDA I KOMISIJE	244

Pravilo 107. (prije pravilo 100.): POSTUPAK PRED VIJEĆEM I VELIKIM VIJEĆEM	245
Pravilo 108. (prije pravilo 101.): ODOBRENJE PRAVNE POMOĆI	246
Pravilo 109. (prije pravilo 102.): ZAHTJEV ZA TUMAČENJEM ILI REVIZIJOM PRESUDE	246
Dio IV.: ZAVRŠNE ODREDBE	247
Pravilo 110. (prije pravilo 103.): IZMJENA ILI SUSPENZIJA PRAVILA	247
Pravilo 111. (prije pravilo 104.): STUPANJE POSLOVNIKA NA SNAGU	247
DODATAK POSLOVNIKU (koji se odnosi na istrage)	247
Pravilo A1.: ISTRAŽNE MJERE	247
Pravilo A2.: OBVEZE STRANAKA GLEDE ISTRAŽNIH MJERA	248
Pravilo A3.: IZOSTANAK S POSTUPKA PRED IZASLANSTVOM	248
Pravilo A4.: VOĐENJE POSTUPKA PRED IZASLANSTVOM	249
Pravilo A5.: POZIVANJE SVJEDOKA, VJEŠTAKA I DRUGIH OSOBA NA POSTUPAK PRED IZASLANSTVOM	249
Pravilo A6.: PRISEGA ILI SVEČANA IZJAVA KOJU PRED IZASLANSTVOM DAJU SVJEDOCI ILI VJEŠTACI	250
Pravilo A7.: SASLUŠANJE SVJEDOKA, VJEŠTAKA I DRUGIH OSOBA OD STRANE IZASLANSTVA	250
Pravilo A8.: ZAPISNIK POSTUPKA PRED IZASLANSTVOM	251

X. NAPUTCI ZA POSTUPANJE

ZAHTJEVI ZA IZDAVANJEM PRIVREMENE MJERE	253
I. Popratne informacije	253
II. Zahtjevi podneseni pismenim putem ili putem telefaksa	254
III. Podnošenje zahtjeva na vrijeme	254

POKRETANJE POSTUPKA (pojedini zahtjevi prema članku	
34. Konvencije)	254
I. OPĆENITO	254
II. OBLIK I SADRŽAJ	255
PISMENI PODNESCI I OČITOVANJA	256
I. PODNOŠENJE PODNESAKA I OČITOVANJA	256
Općenito	256
Podnošenje telefaksom	256
Sigurna elektronička dostava	257
II. OBLIK I SADRŽAJ	257
Oblik	257
Sadržaj	258
III. ROKOVI	259
Općenito	259
Produljenje rokova	259
IV. PROPUŠTANJE ISPUNJENJA ZAHTJEVA ZA PODNESKE I OČITOVANJA	259
ZAHTJEVI ZA PRAVEDNOM NAKNADOM	259
I. Uvod	259
II. Podnošenje zahtjeva za pravednu naknadu: formalni uvjeti	260
III. Podnošenje zahtjeva za pravednu naknadu: materijalni uvjeti	261
1. Šteta općenito	261
2. Materijalna šteta	261
3. Nematerijalna šteta	262
4. Troškovi i izdaci	262
5. Potvrda o isplati	263
IV. Oblik naknade koju dodjeljuje Sud	263
SIGURNA ELEKTRONIČKA DOSTAVA	263
I. Polje primjene	263
II. Tehnički uvjeti	264
III. Protokol nazivanja i oblikovanja	264
IV. Relevantni datum u odnosu na propisani rok	264
V. Drukčije verzije istog dokumenta	265
MOLBE ZA ANONIMNOŠĆU (Pravila 33. i 47. Poslovnika Suda)	265

Opća načela	265
Molbe u postupcima koji su u tijeku	265
Retroaktivne molbe	266
Ostale mjere	266